

รายงานวิจัย

เรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ

ผู้เขียน ไชแสง โพธิโกสม

ประจำปีงบประมาณ 2541-2542

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอตาม สภาพที่เป็นจริงและตามความคาดหวัง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานและศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมของหัวหน้าหอ มีผู้ให้ข้อมูลหลักหรือถูกวิจัยเป็นหัวหน้าหอจำนวน 18 คน และผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นพยาบาลวิชาชีพ ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล และผู้ป่วยหรือญาติ มีการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการและทำความเข้าใจสถานการณ์ ขั้นการ วิเคราะห์และกำหนดแผนและกิจกรรมการส่งเสริมพฤติกรรมการบริหารงาน ขั้นการปฏิบัติพัฒนาและวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ ตามทักษะที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4 วงจร ขั้นการวิเคราะห์และสรุปข้อมูล และขั้นการพัฒนารูปแบบและหลักการทางวิชาชีพ โดยใช้เวลาการวิจัย 1 ปี 5 เดือน ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แนวคำถามการสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่ม แนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานของหัวหน้าหอ และแบบรายงานตน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มหรือการประชุม และการรายงานตน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะคือข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS PC หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน F- test และ Multiple range test โดยใช้ Tukey-B procedure ปรากฏผลดังนี้

หัวหน้าหอมีความมั่นใจ รู้ว่าจะทำอะไรอย่างไร ไม่แสดงความสับสนในบทบาทและพฤติกรรมของตน แต่ยังมี ความเครียดในการประชุมหรือสนทนากลุ่ม มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่งรายงานตนว่าสามารถปฏิบัติตามทักษะหรือความสามารถที่ ต้องการพัฒนาได้ 14 รายการ จาก 34 รายการ ในการกำหนดแผนงานของกลุ่มเรื่องเครื่องมือพื้นฐานการดูแลผู้ป่วย การทำ วิจัย กิจกรรมสัมพันธ์ชื่อจุดประกาย การตรวจสอบเวชระเบียน และการใช้บัตรแสดงความยินดีแก่ผู้ป่วยที่กลับบ้านตามกระบวนการขายในการบริการสุขภาพ พบว่าหัวหน้าหอทำงานไม่สำเร็จตามแผน มีเฉพาะกิจกรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่ได้ จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หัวหน้าหอเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจเพื่อพัฒนาวิชาการของตน และพัฒนากลุ่มตนเอง ส่งสนทนาจำนวนน้อย สำหรับพยาบาลวิชาชีพและผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลยังคงประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล และการ ทำงานบางประการที่ไม่เหมาะสมของหัวหน้าหอ ในการประเมินพฤติกรรมของหัวหน้าหอเชิงปริมาณเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติตามคุณลักษณะหรือทักษะการบริหาร ความสามารถทางการบริหารงานของหัวหน้าหอ และความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การพัฒนาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ โดย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มหัวหน้าหอ และกลุ่มผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลพบว่ามีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญของสถิติระดับ .05 ส่วนการประเมินเรื่องคุณสมบัติของ การคิดลักษณะการ

คิด และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดของหัวหน้าหอ โดย 3 กลุ่ม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นอกจากนั้นยังพบว่าหัวหน้าหอประเมินตนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มพยาบาลวิชาชีพ และผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล

พบกลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่การส่งเสริมกระบวนการภาค การส่งเสริมการปฏิบัติบริหารอย่างมีมาตรฐาน และส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัยแต่ไม่มีประสิทธิผล ได้แก่การส่งเสริมการจูงใจในการปรับปรุงพฤติกรรม และการสร้างทีมการทำงานของกลุ่มหัวหน้าหอ

หัวหน้าหอและผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลคาดหวังให้มีการปรับทักษะหรือความสามารถที่หัวหน้าต้องการพัฒนา 34 รายการให้สำเร็จ ส่วนพยาบาลวิชาชีพคาดหวังให้หัวหน้าหอปรับปรุงคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการ บริหารงานของหัวหน้าหอคือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง ผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มงานพยาบาล และการกำหนดบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่ง นอกจากนั้นพยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าหอ และผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลไม่เสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ แต่กล่าวถึงการพัฒนาพฤติกรรมตามแนว 7 การปฏิบัติในการบริหารงานของหัวหน้าหอทั้ง 34 รายการให้สำเร็จ